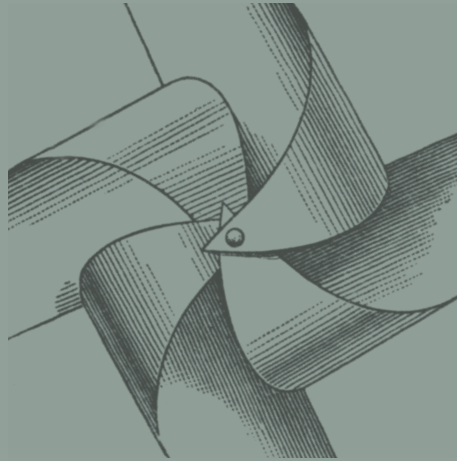

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

για την

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2010

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Πρόγραμμα Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων για την Πραγματική Οικονομία

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Ιούλιος 2010

Συμπληρώνονται σε λίγες μέρες δέκα μήνες από την ίδρυση του ΥΠΕΚΑ. Στο διάστημα αυτό ολοκληρώνεται επίσης ο πρώτος κύκλος θεσμικών παρεμβάσεων, νομοθετικών και άλλων, που επιτρέπουν την υλοποίηση των αναπτυξιακών σχεδίων που επεξεργάστηκε το υπουργείο κατά το διάστημα αυτό.

Στο τεύχος αυτό παρουσιάζονται οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις του υπουργείου που θα υλοποιηθούν κατά την περίοδο 2010 – 2015. Αφορούν τους τομείς της αρμοδιότητας του ΥΠΕΚΑ αλλά θα επηρεάσει πολλαπλούς άλλους κλάδους καθώς και την ελληνική οικονομία γενικότερα. Το αναπτυξιακό πρόγραμμα αυτό έχει στον πυρήνα του την «πράσινη ανάπτυξη». Είναι μια νέα αρχή που συνδέεται άρρηκτα με την κυβερνητική επιλογή ότι η ανάπτυξη δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς σεβασμό στο περιβάλλον, μια αρχή η οποία παγκοσμίως πλέον γίνεται αποδεκτή.

Το πρόγραμμα αυτό στοχεύει στο μέλλον. Στοχεύει στην Ελλάδα του 2020, του 2030. Μια Ελλάδα που θα ανταποκρίνεται στις διεθνείς οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις. Την Ελλάδα που επιδιώκει να παίξει ένα σημαντικό ρόλο, τοπικά και περιφερειακά, στη νέα πραγματικότητα που φέρνει η «πράσινη οικονομία».

Ένα πρόγραμμα που στοχεύει στη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, της βιοποικιλότητας και των υδατικών πόρων, στην ορθή διαχείριση των μη ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων και στη προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στην εξοικονόμηση ενέργειας, στην αντιμετώπιση, μετριασμό και προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, στην αστική αναγέννηση, στο βιώσιμο χωροταξικό σχεδιασμό με σεβασμό στην αρχιτεκτονική κληρονομιά, και στο συντονισμό των περιβαλλοντικών πολιτικών της κυβέρνησης.

Με την ανακοίνωση του προγράμματος αυτού στόχος του υπουργείου είναι η ενημέρωση των παραγωγικών τάξεων, των εμπλεκόμενων φορέων και των πολιτών της χώρας, για το συνολικό πρόγραμμα παρεμβάσεων που προωθεί για το χρονικό διάστημα μέχρι το 2015. Παράλληλα με την ενημέρωση αυτή αποτελεί μια πρόσκληση - πρόκληση σε όλους τους φορείς της οικονομίας. Το πρόγραμμα αυτό βάζει τους ελάχιστους επιδιωκόμενους στόχους. Το υπουργείο καλεί τις παραγωγικές τάξεις, αφού ενημερωθούν, να καταθέσουν στο πρόσθετο διάστημα προτάσεις, μέσα από το διάλογο που θα ακολουθήσει, που θα επιτρέψουν την υπέρβαση των στόχων αυτών. Στο βαθμό που οι προτάσεις αυτές συμβαδίζουν με τους εθνικούς στόχους και προασπίζουν το δημόσιο συμφέρον το υπουργείο θα τις στηρίξει.

Δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας το ΥΠΕΚΑ φιλοδοξεί ότι το πρόγραμμα αυτό θα συμβάλλει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση της οικονομικής ύφεσης και την επιστροφή σε δυναμικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Συνολικά για την περίοδο μέχρι το 2015 προβλέπονται συνολικές επενδύσεις ύψους 39 δισεκατομμυρίων ευρώ που συνδέονται με τη δημιουργία 192,000 θέσεων εργασίας, σε μια περίοδο που η προστασία της απασχόλησης αποτελεί προτεραιότητα.

Τίνα Μπιρμπίλη

Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας
και Κλιματικής Αλλαγής

Περίληψη

Στον πυρήνα της αποστολής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής βρίσκεται η αρχή της Πράσινης Ανάπτυξης στο πλαίσιο της οποίας το περιβάλλον αντιμετωπίζεται ως αναπτυξιακό απόθεμα. Η Πράσινη Ανάπτυξη επιδιώκει την ανασυγκρότηση της παραγωγικής βάσης της χώρας, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, επενδύοντας στην παιδεία, τη γνώση, την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες. Από την ίδρυση του, το Υπουργείο έθεσε σε εφαρμογή το σχεδιασμό του για την υλοποίηση των παρεμβάσεων εκείνων που θα επιτρέψουν στην Πράσινη Ανάπτυξη να προχωρήσει με επιτυχία. Πρώτο βήμα στον σχεδιασμό αυτό ήταν η άρση των θεσμικών και διοικητικών εμποδίων, που δημιουργούσαν καθυστερήσεις και εμπόδιζαν την υλοποίηση ουσιαστικών παρεμβάσεων. Έως και τον Ιούλιο του 2010 το ΥΠΕΚΑ πραγματοποίησε με επιτυχία το πρώτο αυτό βήμα μέσω σειράς παρεμβάσεων όπως η ψήφιση των νόμων για τα καμένα δάση, την ανακύκλωση και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), τη ψηφιακή ταυτότητα κτιρίων, και πλέον προχωρά με γοργούς ρυθμούς στην εφαρμογή ενός προγράμματος αναπτυξιακών παρεμβάσεων αποτελούμενου από σειρά σαφώς προσδιορισμένων πολιτικών και δράσεων.

Βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος αναπτυξιακών παρεμβάσεων είναι τα ακόλουθα:

- Προσέλκυση και πραγματοποίηση αναπτυξιακών επενδύσεων με συνολικό προϋπολογισμό **€44,4 δις** έως το 2015.
- Δημιουργία άνω των **210.000 νέων θέσεων εργασίας** εκ των οποίων **27.000** αφορούν σε **προσωπικό μόνιμης απασχόλησης**.
- **Τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας** σε μερικούς από τους σημαντικότερους κλάδους της Ελληνικής οικονομίας όπως είναι ο κλάδος των κατασκευών, των εγκαταστάσεων και παραγωγής εξοπλισμού, των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών και μελετών παντός τύπου καθώς και του τομέα της επικοινωνίας.
- **Μεταφορά σημαντικής τεχνογνωσίας** μέσω της δημιουργίας νέων κλάδων, νέων ειδικοτήτων και νέων προϊόντων.
- **Αξιοποίηση του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού** της χώρας με την παράλληλη αναβάθμιση υπαρχουσών δεξιοτήτων σε τρόπο ώστε να διασφαλίζονται οι συνθήκες ανταγωνισμού σε παγκόσμια κλίμακα.
- **Συγκράτηση της αύξησης της ανεργίας σε μια περίοδο που η αύξηση της απασχόλησης αποτελεί κυρίαρχο κυβερνητικό μέλημα. Δευτερογενώς επιτυγχάνονται επίσης σημαντικά δημοσιονομικά οφέλη μέσω**, της μείωσης των δαπανών σε επιδόματα ανεργίας και κίνητρα απασχόλησης, αύξηση των εισφορών προς τους ασφαλιστικούς φορείς και **τόνωση της ζήτησης μέσω της δημιουργίας νέων εισοδημάτων.**

Με το πρόγραμμα αυτό επιτυγχάνεται επίσης η αξιοποίηση της δυναμικής του ιδιωτικού τομέα για τη διασφάλιση των στόχων του προγράμματος

Οι **βασικοί Πυλώνες** του προγράμματος αναπτυξιακών παρεμβάσεων είναι οι ακόλουθοι:

Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μεταβαίνοντας σε μία ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα: Ο συγκεκριμένος Πυλώνας ενσωματώνει μία σειρά πολιτικών που εστιάζουν στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, την αύξηση του ενεργειακού δυναμικού της χώρας από ΑΠΕ και φυσικό αέριο, τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, την παροχή αξιόπιστων ενεργειακών προϊόντων και υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και την προώθηση των φιλοπεριβαλλοντικών προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης μέσω των «Πράσινων Προμηθειών». Ο συνολικός προϋπολογισμός των επενδύσεων που περιλαμβάνονται κάτω από τον συγκεκριμένο πυλώνα είναι **€31,8 δις** ενώ αναμένεται να δημιουργηθούν άνω των **169.000** θέσεων εργασίας.

Αειφόρος διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων: Ο Πυλώνας αυτός συγκεντρώνει δράσεις που στοχεύουν στην προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας, στη διαχείριση και την προστασία των υδάτινων πόρων και των δασών, καθώς και στον σχεδιασμό για την έγκαιρη αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κινδύνων και κρίσεων. Η επίτευξη των παραπάνω στόχων προσεγγίζεται μέσω της πραγματοποίησης αναπτυξιακών επενδύσεων σε τεχνικά έργα και έργα αξιοποίησης φυσικών πόρων καθώς και στην αποκατάσταση των φυσικών τοπίων. Ο συνολικός προϋπολογισμός των επενδύσεων που περιλαμβάνονται κάτω από τον συγκεκριμένο πυλώνα είναι **€2,3 δις** ενώ αναμένεται να δημιουργηθούν άνω των **11.000** θέσεων εργασίας.

Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, με σεβασμό στο περιβάλλον: Μέσω των δράσεων του τρίτου Πυλώνα επιδιώκεται η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών με την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, της κατοχύρωσης της παραγωγικής και κοινωνικής συνοχής, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία του περιβάλλοντος. Κάτω από τον Πυλώνα περιλαμβάνεται σειρά μεγάλων παρεμβάσεων αστικής αναζωογόνησης, τόσο στη πρωτεύουσα όσο και στην περιφέρεια. Επίσης συμπεριλαμβάνονται σημαντικές δράσεις για την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος όπως η μείωση του θορύβου και της ρύπανσης και η ανάπτυξη της βιώσιμης κινητικότητας. Επίσης προωθούνται σημαντικές επενδύσεις στον τομέα της ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων. Ο συνολικός προϋπολογισμός των επενδύσεων που περιλαμβάνονται κάτω από τον συγκεκριμένο πυλώνα είναι **€9,5 δις** ενώ αναμένεται να δημιουργηθούν περίπου **27.000** θέσεις εργασίας.

Ενίσχυση των μηχανισμών και θεσμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης: Ο 4^{ος} Πυλώνας του προγράμματος αποσκοπεί στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης μέσω μιας δέσμης δράσεων όπου βασικοί άξονες είναι η ενίσχυση των φορέων και μηχανισμών της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, με θεσμικές παρεμβάσεις αλλά και επενδύσεις για την ενίσχυση τους σε υλικούς και ανθρώπινους πόρους. Παράλληλα, προωθείται η πρόσβαση του πολίτη στην περιβαλλοντική πληροφορία στα πλαίσια και της σχετικής Ευρωπαϊκής οδηγίας (INSPIRE) ενώ ενισχύεται και ο θεσμός του εθελοντισμού με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης καθώς και της οργάνωσης και οικονομικής αρωγής εθελοντικών δράσεων. Ο συνολικός προϋπολογισμός των επενδύσεων που περιλαμβάνονται κάτω από τον συγκεκριμένο πυλώνα είναι **€846,7 εκ.** ενώ αναμένεται να δημιουργηθούν άνω των **2.400** θέσεων εργασίας.

Περιεχόμενα

Το πρόγραμμα αναπτυξιακών παρεμβάσεων του ΥΠΕΚΑ – Συνολική Επισκόπηση	8
Πυλώνας 1 – Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής/ Μετάβαση σε μία ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα	12
Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας (εξοικονόμηση ενέργειας)	12
Αύξηση του ενεργειακού δυναμικού της χώρας από ΑΠΕ και φυσικό αέριο	13
Διασφάλιση ενεργειακού εφοδιασμού	17
Αξιόπιστα και ισότιμα ενεργειακά προϊόντα και υπηρεσίες στον καταναλωτή	18
Προμήθεια πράσινων προϊόντων και προώθηση πράσινων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης.....	19
Πυλώνας 2 – Αειφόρος διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων	20
Προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας και του φυσικού τοπίου	20
Αποτελεσματική διαχείριση και προστασία υδάτινων πόρων	21
Προστασία και αποτελεσματική διαχείριση των δασών	23
Έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κρίσεων/ κινδύνων.....	24
Πυλώνας 3 – Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής με σεβασμό στο περιβάλλον.....	26
Αστική αναζωογόνηση	26
Βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και μείωση του θορύβου	28
Προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας	29
Αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων και προώθηση της ανακύκλωσης.....	30
Πυλώνας 4 – Ενίσχυση των μηχανισμών και θεσμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης ..	32
Ολοκληρωμένος χωροταξικός σχεδιασμός.....	32
Απλοποίηση και κωδικοποίηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και ενίσχυση των μηχανισμών εφαρμογής της	33
Προώθηση της περιβαλλοντικής έρευνας/ καινοτόμες τεχνολογίες/ πρόσβαση στη περιβαλλοντική πληροφόρηση και γνώση	34
Ενεργοποίηση της περιβαλλοντικής ευθύνης και του εθελοντισμού	35

Πίνακας ακρωνυμίων και συντομεύσεων

Ακρωνύμιο/ Συντόμευση	Ερμηνεία
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
Δ/νση ΕΑΡΘ	Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης & Θορύβου
ΕΚΠΑΑ	Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΕΠ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ψηφιακή Σύγκλιση
ΕΠΑΕ (Α.Π. 4)	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα (Άξονας Προτεραιότητας 4)
ΕΠΠΕΡΑΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη"
ΕΥΕΠ	Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος
ΕΥΠΕ	Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος
ΚΕΝΑΚ	Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΠΑΑ ("ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ")	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης "Αλέξανδρος Μπαλτατζής"
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων
ΠΔΣ	Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις
ΠΕΠ	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
ΥΠΕΚΑ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Το πρόγραμμα αναπτυξιακών παρεμβάσεων του ΥΠΕΚΑ – Συνολική Επισκόπηση

Η αποστολή του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής είναι η διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, της βιοποικιλότητας και των υδατικών πόρων, η ορθή διαχείριση των μη ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων και η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η εξοικονόμηση ενέργειας, η αντιμετώπιση, μετριασμός και προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, η αστική αναγέννηση, ο βιώσιμος χωροταξικός σχεδιασμός με σεβασμό στην αρχιτεκτονική κληρονομιά, και ο συντονισμός των περιβαλλοντικών πολιτικών της κυβέρνησης.

Στο πυρήνα της αποστολής αυτής βρίσκεται η αρχή της Πράσινης Ανάπτυξης στο πλαίσιο της οποίας το περιβάλλον αντιμετωπίζεται ως αναπτυξιακό απόθεμα. Η Πράσινη Ανάπτυξη επιδιώκει την ανασυγκρότηση της παραγωγικής βάσης της χώρας, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, επενδύοντας στην παιδεία, τη γνώση, την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες. Η δημιουργία του ΥΠΕΚΑ έχει ως σκοπό την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών με τρόπο τέτοιο που θα επιτρέψει την υιοθέτηση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου που θα εξασφαλίζει καλύτερες συνθήκες ζωής και δημιουργίας.

Από την ίδρυση του, το Υπουργείο έθεσε σε εφαρμογή το σχεδιασμό του για την υλοποίηση των παρεμβάσεων εκείνων που θα επιτρέψουν στην Πράσινη Ανάπτυξη να προχωρήσει με επιτυχία. Πρώτο βήμα στον σχεδιασμό αυτό ήταν η άρση των θεσμικών και διοικητικών εμποδίων, που δημιουργούσαν καθυστερήσεις και εμπόδιζαν την υλοποίηση ουσιαστικών παρεμβάσεων, καθιστώντας την Ελλάδα ανεπιθύμητο προορισμό για επενδυτικά κεφάλαια. Κατά το διάστημα από τον Οκτώβριο του 2009 έως και το Μάιο του 2010 το ΥΠΕΚΑ πραγματοποίησε με επιτυχία το πρώτο αυτό βήμα, με την ολοκλήρωση μίας σειράς θεσμικών παρεμβάσεων με σκοπό τη δημιουργία ενός θεσμικού, νομοθετικού και διοικητικού περιβάλλοντος που θα επιτρέψει την εφαρμογή μίας αναπτυξιακής στρατηγικής αποφεύγοντας εμπόδια και καθυστερήσεις και διασφαλίζοντας στον καλύτερο δυνατό βαθμό τη μελλοντική επιτυχία της στρατηγικής αυτής. Οι παρεμβάσεις αυτές περιελάμβαναν μεταξύ άλλων την ψήφιση των νόμων για τα καμένα δάση, την ανακύκλωση, τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), τα μέτρα για την ενεργειακή απόδοση, και την ταυτότητα των κτιρίων – υπερβάσεις δόμησης – μητροπολιτικές αναπλάσεις.¹ Έχουν κατατεθεί επίσης νομοσχέδια που αφορούν την ίδρυση του «Πράσινου Ταμείου», την βιοποικιλότητα και το Inspire. Παράλληλα εκδόθηκαν σειρά Προεδρικών Διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων² με στόχο την άρση των δυσλειτουργιών και την συμμόρφωση της χώρας μας με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έχοντας, με αυτό τον τρόπο, θέσει τα θεμέλια για την πραγματοποίηση των στόχων της Πράσινης Ανάπτυξης, το ΥΠΕΚΑ προχωρά με γοργούς ρυθμούς στην εφαρμογή ενός

¹ Νόμοι 3818/2010, 3843/2010, 3851/2010, 3854/2010 και 3855/2010

² Ενδεικτικά αναφέρονται η Έγκριση Κανονισμού ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων, η ΚΥΑ για την Αξιολόγηση και Διαχείριση Κινδύνων Πλημμύρας, ο Καθορισμός Ποιοτικών Περιβαλλοντικών Προτύπων στον ποταμό Ασωπό και Οριακών Εκπομπών υγρών βιομηχανικών αποβλήτων στη λεκάνη απορροής του Ασωπού, η Αναστολή χορήγησης οικοδομικών αδειών και εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών στην περιοχή των ορεινών όγκων Πάστρας Πατέρα, Κιθαιρώνα και Γερανείων της Δυτικής Αττικής

προγράμματος αναπτυξιακών παρεμβάσεων αποτελούμενου από σειρά σαφώς προσδιορισμένων πολιτικών και δράσεων. Το πρόγραμμα αυτό, το οποίο θα εμπλουτίζεται διαρκώς, θα υλοποιηθεί μέσα στην επόμενη δεκαετία, ενώ για το χρονικό διάστημα μέχρι το 2015 εκτιμάται ότι το πρόγραμμα θα συγκεντρώσει επενδύσεις ύψους €44,4 δις, με σκοπό την αναδιάταξη της παραγωγικής βάσης της χώρας, ανάγοντας το φυσικό περιβάλλον σε μοχλό ανάπτυξης, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ορθολογική χρήση και προστασία του.

Βασική επιδίωξη της εφαρμογής του προγράμματος αποτελεί η δημιουργία των προϋποθέσεων για την προσέλκυση επενδύσεων μέσω του ιδιωτικού τομέα, καθώς και η διενέργεια επενδύσεων μέσω δημόσιων φορέων προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι περιβαλλοντικές, ενεργειακές και χωροταξικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα τονώνοντας παράλληλα την οικονομική δραστηριότητα και δημιουργώντας σταθερό αναπτυξιακό απόθεμα μέσω της τόνωσης της απασχόλησης, της δημιουργίας νέων δεξιοτήτων καθώς και ζήτησης για νέα προϊόντα.

Αναφορικά με την τόνωση της απασχόλησης, η εφαρμογή του προγράμματος εκτιμάται ότι θα απαιτήσει σημαντική ανθρωποπροσπάθεια η οποία μεταφράζεται σε περισσότερες από **210.000** θέσεις εργασίας³ οι οποίες αφορούν σε δημιουργία νέων θέσεων καθώς και διατήρηση υφιστάμενων θέσεων σε φθίνοντες κλάδους όπως είναι οι κατασκευές. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι μέρος των θέσεων αυτών (27.000) αφορούν στη στελέχωση λειτουργουσών παραγωγικών οντοτήτων (π.χ. μονάδες παραγωγής, φορείς και υπηρεσίες) που θα προκύψουν από τις επενδύσεις που θα κινητοποιήσει το πρόγραμμα δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό νέες θέσεις μόνιμης απασχόλησης. Τέλος στους υπολογισμούς αυτούς δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι έμμεσες ή δευτερογενείς θέσεις απασχόλησης που θα δημιουργηθούν.

Η δημιουργία των δραστηριοτήτων αυτών θα τονώσει ακόμα περισσότερο την οικονομική δραστηριότητα στη χώρα, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό δεδομένης της παρούσας δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας. Γενικότερα, η εφαρμογή του προγράμματος αναπτυξιακών παρεμβάσεων του ΥΠΕΚΑ θα συνεισφέρει σημαντικά στην ανάπτυξη μερικών από τους σημαντικότερους τομείς της πραγματικής οικονομίας, όπως αυτοί της παραγωγής ενέργειας, των κατασκευών, των εγκαταστάσεων και παραγωγής εξοπλισμού, των δομικών υλικών, των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών και μελετών παντός τύπου καθώς και του τομέα της επικοινωνίας. Επιπλέον, μέσω της εφαρμογής των δράσεων που περιέχονται στο πρόγραμμα θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για μεταφορά σημαντικής τεχνογνωσίας μέσω της δημιουργίας κέντρων γνώσης (excellence centres) νέων κλάδων, νέων ειδικοτήτων και νέων προϊόντων. Οι νέες δεξιότητες που θα δημιουργηθούν θα αναπτύξουν περαιτέρω, υφιστάμενους επαγγελματικούς κλάδους με τη δημιουργία νέων ειδικοτήτων και νέων εφαρμογών για υφιστάμενες δεξιότητες, αξιοποιώντας το σημαντικό ανθρώπινο δυναμικό που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια με επιμόρφωση στο εξωτερικό πάνω στις νέες αυτές ειδικότητες και δημιουργώντας σημαντική παρακαταθήκη για το μέλλον της Ελληνικής οικονομίας.

³ Η εκτίμηση του αριθμού θέσεων εργασίας πιθανόν να παρουσιάζει απόκλιση 15-20% σε πραγματικά μεγέθη, ανάλογα με τη μεθοδολογία εκτίμησης που εφαρμόζεται.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει ανά βασικό πυλώνα, την κατανομή των επενδύσεων του προγράμματος αναπτυξιακών παρεμβάσεων μεταξύ των παραπάνω κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.

Κλάδος οικ. Δραστηριότητας Πυλώνας Πράσινης Ανάπτυξης	Εκτέλεση έργων, αγορά εξοπλισμού και εγκαταστάσεις	Εκτέλεση έργων, αγορά εξοπλισμού και εγκαταστάσεις με προβλεπόμενη παραγωγική λειτουργία	Μελέτες και λυτές υπηρεσίες	Σύνολο
Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής / Μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα	1.739,10	23.056,00	7.024,00	31.819,10
Αειφόρος διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων	226,00	1.889,50	152,00	2.267,50
Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, με σεβασμό στο περιβάλλον	13,50	9.469,00	20,50	9.503,00
Ενίσχυση των μηχανισμών και θεσμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης	0,00	54,41	792,24	846,65
Σύνολο	1.978,60	34.468,91	7.988,74	44.436,25

Επιπλέον η τόνωση της απασχόλησης που οι επενδύσεις αυτές θα φέρουν, εκτός από την σημαντική ανάσχεση του ρυθμού αύξησης της ανεργίας, σηματοδοτεί και την δημιουργία σημαντικού πρόσθετου δημοσιονομικού οφέλους για την χώρα. Συγκεκριμένα, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας εκτιμάται ότι θα έχει σημαντική θετική επίδραση στην εξοικονόμηση πόρων που σχετίζονται με την παροχή επιδομάτων ανεργίας και κινήτρων απασχόλησης μέσω του ΟΑΕΔ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την εισροή των εργοδοτικών εισφορών προς τους ασφαλιστικούς φορείς. Επιπροσθέτως, η δημιουργία νέων εισοδημάτων θα τονώσει σημαντικά τη ζήτηση για προϊόντα μίας ευρείας γκάμας κλάδων παρέχοντας επιπλέον δυναμική στους κλάδους αυτούς καθώς και στην Ελληνική οικονομία γενικότερα.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει ανά βασικό πυλώνα, τις μόνιμες θέσεις εργασίας που αναμένεται να δημιουργηθούν μέσω των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του προγράμματος καθώς και τις θέσεις που θα δημιουργηθούν κατά την υλοποίηση των σχετικών επενδύσεων.

Θέσεις εργασίας Πυλώνας Πράσινης Ανάπτυξης	Θέσεις που θα δημιουργηθούν κατά την υλοποίηση των έργων	Μόνιμες θέσεις εργασίας	Σύνολο
Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής / Μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα	157.551	11.566	169.116
Αειφόρος διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων	7.129	4.236	11.365
Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, με σεβασμό στο περιβάλλον	17.109	10,203	27,312
Ενίσχυση των μηχανισμών και θεσμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης	1.433	1.037	2.470
Σύνολο	183.222	29.708	210,263

Η αναπτυξιακή δυναμική που θα παρέχει η εφαρμογή του προγράμματος παρεμβάσεων του ΥΠΕΚΑ εκτιμάται ότι εκτός από τα παραπάνω οφέλη, θα δημιουργήσει και σειρά άλλων ευνοϊκών προϋποθέσεων για την ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας μέσω της θετικής αντίδρασης και της ενεργοποίησης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Αν και αυτή η ενεργοποίηση δε μπορεί επί του παρόντος να εκτιμηθεί πλήρως, υπολογίζεται ότι θα οδηγήσει σε νέες επενδύσεις, στη δημιουργία νέων κλάδων και στην ανάπτυξη νέας τεχνογνωσίας και τεχνολογίας. Παράλληλα θα τονώσει σημαντικά την ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής οικονομίας επιτρέποντας τη δραστηριοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων διεθνώς με την προσφορά καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Απώτερος σκοπός του ΥΠΕΚΑ με την εφαρμογή του προγράμματος αναπτυξιακών παρεμβάσεων είναι η αξιοποίηση της δυναμικής του ιδιωτικού τομέα μέσω της απελευθέρωσης των θεσμών. Στην προσπάθεια αυτή, το ΥΠΕΚΑ επιδιώκει να αναλάβει τον ρόλο του βασικού σημείου αναφοράς για την καθοδήγηση της οικονομίας προς ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης, συντονίζοντας πλειάδα δημόσιων και ιδιωτικών φορέων με σκοπό την διασφάλιση της επίτευξης των στόχων του προγράμματος με τρόπο γρήγορο και αποτελεσματικό. Στον ρόλο αυτό το Υπουργείο αξιοποιεί γνώση προερχόμενη από την εφαρμογή εφάμιλλων πρωτοβουλιών σε άλλα κράτη, εφαρμόζοντας κοινώς αποδεκτές βέλτιστες πρακτικές για την επίτευξη του σκοπού του.

Βασικοί πυλώνες του προγράμματος που θέτει σε εφαρμογή το ΥΠΕΚΑ είναι οι ακόλουθοι:

- Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μεταβαίνοντας σε μία ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα
- Αειφόρος διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων
- Αναβάθμιση ποιότητας ζωής με σεβασμό στο περιβάλλον
- Ενίσχυση των μηχανισμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης

Οι επόμενες ενότητες παρουσιάζουν ανά βασικό πυλώνα το πρόγραμμα αναπτυξιακών παρεμβάσεων του ΥΠΕΚΑ αναλύοντας το σε συγκεκριμένες πολιτικές και δράσεις, ορίζοντας σε επίπεδο δράσης την πηγή χρηματοδότησης καθώς και τον σχετικό προϋπολογισμό αναλυμένο σε επενδύσεις κεφαλαίων μέσω δημόσιων φορέων και σε αντίστοιχες επενδύσεις που εκτιμάται ότι θα κινητοποιήσουν οι ενέργειες αυτές από τον ιδιωτικό τομέα (μόχλευση).

Πυλώνας 1 – Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής/ Μετάβαση σε μία ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις προτεραιότητες της Κυβέρνησης και του ΥΠΕΚΑ. Αναγνωρίζοντας ότι οι κλιματικές αλλαγές αποτελούν παγκόσμια απειλή, το ότι η χώρα μας είναι ιδιαίτερα ευάλωτη απέναντί τους, καθώς και τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η χώρα μας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την αντιμετώπισή τους, όπως η αύξηση κατά 20% της συμμετοχής ΑΠΕ στην παραγωγή ενέργειας με παράλληλη μείωση κατά 20% της ενεργειακής ζήτησης έως το 2020 (20,20,20) και η μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου το ΥΠΕΚΑ θέτει ως προτεραιότητα την εφαρμογή πολιτικών μετριασμού και προσαρμογής στις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε εθνικό επίπεδο. Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, όπως προβλέπεται κάτω από τον συγκεκριμένο πυλώνα ενσωματώνει μία σειρά πολιτικών με σκοπό την υιοθέτηση ενός αναπτυξιακού μοντέλου προς την κατεύθυνση μιας βιώσιμης, πράσινης οικονομίας χαμηλών ή και μηδενικών εκπομπών άνθρακα με τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας. Για το σκοπό αυτό οι πολιτικές που εντάσσονται στον πυλώνα αυτό εστιάζουν στους τομείς της ενέργειας αλλά και της ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας προς ένα μοντέλο πράσινης οικονομίας στοχεύοντας μεταξύ άλλων στην ενίσχυση του ανταγωνισμού, την απλοποίηση των διαδικασιών και την ενίσχυση της διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέσω βιώσιμων επενδύσεων. Οι πολιτικές που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο πυλώνα είναι οι ακόλουθες:

Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας (εξοικονόμηση ενέργειας)

Η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στοχεύει στη μείωση της ενεργειακής ζήτησης μέσω διενέργειας και κινητοποίησης επενδύσεων σε προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας και νέες τεχνολογίες. Η πολιτική βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας συγκεντρώνει αναπτυξιακές δράσεις συνολικού προϋπολογισμού €8,7 δις. με προβλεπόμενη μόχλευση πόρων μέσω ιδιωτικών φορέων €8,12 δις., που εστιάζουν στην εξοικονόμηση ενέργειας από δημόσιους φορείς («ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ») και από ιδιώτες και νοικοκυριά («Εξοικονόμηση κατ' οίκον») μέσω συγκεκριμένων προγραμμάτων τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει. Σημαντικές αναμένονται να είναι και οι επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας που θα προέλθουν από τη θέσπιση του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων, τις εταιρείες ενεργειακών υπηρεσιών (ESCO) και τα φορολογικά κίνητρα τα οποία έχουν ήδη δοθεί και με λοιπά προγράμματα ή και ρυθμίσεις που θα δημοσιοποιηθούν από το Υπουργείο. Τέλος υλοποιούνται και άλλες καινοτόμες πρακτικές εξοικονόμησης όπως π.χ. η τηλεθέρμανση και ο βιοκλιματικός σχεδιασμός κτιρίων. Οι επενδύσεις που θα προέλθουν από την εφαρμογή των δράσεων που ενσωματώνει η πολιτική αναμένεται να συνεισφέρουν σημαντικά στην ανάπτυξη των κλάδων των κατασκευών, της μεταποίησης, των δομικών υλικών καθώς και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, μέσα από τη διάθεση «πράσινων» χρηματοδοτήσεων, ενώ εκτιμάται ότι θα τονώσουν την απασχόληση στους κλάδους αυτούς δημιουργώντας 98.913 θέσεις εργασίας. Η εφαρμογή των δράσεων αυτών θα αποφέρει επίσης και σημαντικά δευτερογενή αναπτυξιακά οφέλη όπως, για παράδειγμα, η απόκτηση εξειδικευμένης τεχνογνωσίας και η ανάπτυξη και παραγωγή νέων δομικών αγαθών. Παράλληλα η εξοικονόμηση πόρων που θα προκύψει από την εξοικονόμηση ενέργειας θα επιτρέψει την εναλλακτική διάθεση των πόρων αυτών προς την κατεύθυνση της τόνωσης της οικονομικής δραστηριότητας.

Κυριότερες αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις ή ομάδες δράσεων που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Ενεργειακές προδιαγραφές κτιρίων - ESCO - άλλα προγράμματα και ρυθμίσεις	Αυτοχρημ/ση - Ιδ. Φορείς	0	7.000	7.000
"Εξοικονόμηση κατ' οίκον"	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ, Αυτοχρημ/ση - Ιδ. φορείς	400	1.030	1.430
Τηλεθερμάνσεις Πτολεμαΐδας, Φλώρινας	ΕΠΠΕΡΑΑ	86,5	90,0	176,5
"ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ" (εξοικονόμηση ενέργειας στους ΟΤΑ)	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	70	0	70
Πράσινες στέγες σε δημόσια κτίρια	ΕΠΠΕΡΑΑ	10	0	10
Βιοκλιματικά δημόσια σχολεία, βιοκλιματικός σχεδιασμός υπερτοπικού άξονα Λ. Αθηνών	ΕΠΠΕΡΑΑ	10	0	10
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	2	0	2
ΣΥΝΟΛΟ		578,5	8.120	8.698,5

Αύξηση του ενεργειακού δυναμικού της χώρας από ΑΠΕ και φυσικό αέριο

Η χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και του φυσικού αερίου αποτελούν θεμελιώδεις επιλογές της ενεργειακής πολιτικής που εφαρμόζει το ΥΠΕΚΑ στο πλαίσιο της θέσπισης εθνικών στόχων για την αύξηση της διείσδυσης της παραγόμενης ενέργειας από ΑΠΕ και τη μείωση των αερίων θερμοκηπίου. Η πολιτική βασίζεται στην εκπόνηση δράσεων σχετικά με την προώθηση της χρήσης των ΑΠΕ μέσω παροχής θεσμικών διευκολύνσεων (π.χ. απλοποίηση αδειοδοτήσεων, άρση αντικινήτρων) με σκοπό την κινητοποίηση επενδύσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα, την εκτέλεση τεχνικών έργων εγκατάστασης συστημάτων ΑΠΕ και την επέκταση της χρήσης φυσικού αερίου κυρίως μέσω της ανάπτυξης υποδομών μεταφοράς, διανομής, και αποθήκευσης του.

Α. ΑΠΕ

Η εφαρμογή των θεσμικών διευκολύνσεων, που έχουν ήδη δρομολογηθεί ως αποτέλεσμα των θεσμικών παρεμβάσεων του ΥΠΕΚΑ, αναμένεται να αποτελέσει έναν από τους κύριους

παράγοντες κινητοποίησης επενδύσεων με αναμενόμενες επενδύσεις στον τομέα των ΑΠΕ ύψους €10,28 δις. Παράλληλα η άμεση αποσυμφόρηση λιμναζουσών αιτήσεων χρηματοδότησης που είχαν υποβληθεί βάσει του παλαιότερου αναπτυξιακού νόμου αναμένεται να προσθέσει επιπλέον €460 εκ. στις επενδύσεις αυτές. Η προσπάθεια αποσυμφόρησης των αιτήσεων στη ΡΑΕ έχει ήδη αποφέρει αποτελέσματα, με την έγκριση λιμναζουσών αιτήσεων για ΑΠΕ κατά τη διάρκεια των τελευταίων εννέα μηνών. Επιπλέον, στο πλαίσιο των τεχνικών έργων εγκατάστασης ΑΠΕ (ηλιακή, αιολική και γεωθερμική ενέργεια, βιομάζα κτλ.), έχουν προγραμματιστεί επενδύσεις συνολικού ύψους 379 εκ. για εγκαταστάσεις της κατηγορίας αυτής σε δημόσια κτίρια καθώς και άλλες δράσεις όπως πιλοτικές δράσεις νέων τεχνολογιών και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας.

Β. ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Ιδιαίτερα σημαντικές είναι επίσης και οι αναπτυξιακές παρεμβάσεις που προωθούνται για την επέκταση της χρήσης του φυσικού αερίου με επενδυτικές ενέργειες συνολικού προϋπολογισμού €4,4 δις εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος θα προέλθει από φορείς όπως η ΔΕΠΑ και ο ΔΕΣΦΑ. Χαρακτηριστικά αναφέρονται οι ακόλουθες ενέργειες για την επέκταση της χρήσης του φυσικού αερίου:

Μεταφορά φυσικού αερίου με αγωγούς (€1,87 δις): Επενδύσεις σε διασυνδέσεις με γειτονικές χώρες (Βουλγαρία, Ιταλία, Αλβανία, Σκόπια) με απώτερο σκοπό την εκμετάλλευση των διοδίων (transit fees) του αγωγού, αλλά κυρίως την εμπορική εκμετάλλευση της δεσμευμένης χωρητικότητας του κάθε αγωγού στις γειτονικές χώρες και σε άλλες χώρες που είναι συνδεδεμένες με αυτές.

Σταθμός αεριοποίησης φυσικού αερίου στην Βόρεια Ελλάδα (€800 εκ.): Επένδυση που θα συνδράμει στην τροφοδοσία της Ευρώπης με εναλλακτικές πηγές αερίου, και ιδιαίτερα με το αέριο που υπολείπεται ο αγωγός Nabucco, ώστε να ενεργοποιηθεί. Επίσης συνδράμει στην τροφοδοσία της Ευρώπης με αέριο από εναλλακτικούς διαδρόμους τροφοδοσίας εκτός της Τουρκίας. Με την ολοκλήρωση του, ο σταθμός θα διαθέτει κρυογενική χωρητικότητα δεξαμενών της τάξης των 250.000 m³ Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) και χωρητικότητα αεριοποίησης 8 δις. m³/έτος.

Αποθήκευση φυσικού αερίου στην Νότια Καβάλα (€359 εκ.): Επένδυση της ΔΕΠΑ με σκοπό την διασφάλιση στρατηγικών αποθεμάτων φυσικού αερίου, και την εκμίσθωση μέρους της αποθήκης για εμπορική χρήση και βελτιστοποίηση του χαρτοφυλακίου των εταιρειών που την χρησιμοποιούν.

Ανάπτυξη μονάδων τριτογενούς συμπαραγωγής (CHP) (€210 εκ.): Ανάπτυξη μονάδων τριτογενούς συμπαραγωγής και distributed power generation units με ένα ελάχιστο συνολικό δυναμικό της τάξης των 300 MW (30 μονάδες των 10 MW έκαστη).

ΕΠΑ Αττικής και Νέες ΕΠΑ (€187 εκ.): Η συγκεκριμένη επένδυση αφορά αφενός στον εκσυγχρονισμό του δικτύου της ΕΠΑ Αττικής στην κεντρική Αθήνα που θα δώσει τη δυνατότητα να τροφοδοτηθούν με φυσικό αέριο τα δημόσια κτίρια και τα νοσοκομεία, με όλες τις θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον που αυτό συνεπάγεται και αφετέρου την ανάπτυξη δικτύων διανομής φυσικού αερίου στην Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, την Κεντρική Μακεδονία, την Στερεά Ελλάδα και την Εύβοια.

Συνολικά, η εφαρμογή των δράσεων της συγκεκριμένης πολιτικής για τις ΑΠΕ και το φυσικό αέριο αναμένεται να αποφέρει επενδύσεις συνολικού ύψους €14,65 δις. με αναμενόμενη μόχλευση πόρων €14,06 δις και δημιουργία απασχόλησης ισοδύναμης με περίπου 41.301 θέσεις εργασίας. Επίσης η σημαντική ανάπτυξη του κλάδου της ενέργειας που συνδέεται με την εφαρμογή της συγκεκριμένης πολιτικής αναμένεται να τονώσει τη δραστηριότητα και άλλων κλάδων όπως αυτοί των κατασκευών και της μεταποίησης μέσω της δημιουργίας εγχώριων μονάδων παραγωγής υλικών και εξαρτημάτων που σχετίζονται με τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό που θα εγκατασταθεί στο πλαίσιο των επενδύσεων αυτών.

Κυριότερες αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις ή ομάδες δράσεων που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Παροχή θεσμικών διευκολύνσεων (ομάδα δράσεων)	Ιδιωτικοί φορείς	0	7.358	7.358
Μεταφορά φ.α. (Ελλάδα-Βουλγαρία, Ελλάδα-Αλβανία, Ελλάδα-Σκόπια, Ελλάδα-Ιταλία)	Ιδιωτικοί φορείς	0	1.870	1.870
Διάφοροι ΥΠΕ στην επικράτεια (ομάδα δράσεων)	Ιδιωτικοί φορείς	0	1.387	1.387
Σταθμός αεριοποίησης φ.α. στη Β. Ελλάδα	Ιδιωτικοί φορείς	0	800	800
ΔΕΗ Ανανεώσιμες	Ιδιωτικοί φορείς	0	566	566
Σταθμός ΥΦΑ στην Κρήτη	Ιδιωτικοί φορείς	0	470	470
ΑΠΕ από αναπτυξιακό	ΕΠΠΕΡΑΑ, Ιδιωτικοί φορείς	190	270	460
Αποθήκευση φ.α. στη Νότια Καβάλα	Ιδιωτικοί φορείς	0	350	350
Πρόωθηση συστημάτων ΑΠΕ Αιολικής και Ηλιακής ενέργειας (ομάδα δράσεων)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ, Ιδιωτικοί φορείς	158,5	170	328,5
Ανάπτυξη μονάδων τριτογενούς συμπαραγωγής (CHP)	Ιδιωτικοί φορείς	0	210	210
Εγκατάσταση αγωγών φ.α. προς Αλιβέρι, Μεγαλόπολη, Διμήνι και Θίσβη (ομάδα δράσεων)	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4) (Αλιβέρι), Ιδιωτικοί φορείς	20	188,1	208,1

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
ΕΠΑ Αττικής και νέες ΕΠΑ	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	89	98	187
Μεταφορά συμπιεσμένου αερίου σε νησιά (πλοία)	Ιδιωτικοί φορείς	0	100	100
Αεριοκίνηση (λεωφορεία / απορριμματοφόρα)	Ιδιωτικοί φορείς	0	80	80
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), Ιδιωτικοί φορείς	32,5	19	51,5
Ανανεώσιμη ενέργεια: Βιομάζα, Υδροηλεκτρική, Γεωθερμική και άλλες μορφές ενέργειας (ομάδα δράσεων)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ, Ιδιωτικοί φορείς	21,5	29	50,5
ΑΠΕ σε δημόσια κτίρια (σχολεία – νοσοκομεία)	ΕΠΠΕΡΑΑ	50	0	50
Αναβάθμιση τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου στη Ρεβυθούσα	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ, Ιδιωτικοί φορείς	1	45	46
Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε πανεπιστήμια, αρχαιολογικούς χώρους και στάσεις ΟΑΣΑ (ομάδα δράσεων)	ΕΠΠΕΡΑΑ, Ιδιωτικοί φορείς	20	20	40
Σταθμός συμπαραγωγής θερμικής & ηλεκτρικής ενέργειας στη Ρεβυθούσα	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4)	4	16	20
Επέκταση δικτύου διανομής από Οινόφυτα ως Χαλκίδα και εγκατάσταση συστήματος διανομής για βιομηχανικούς καταναλωτές	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4)	6,5	12	18,5
ΣΥΝΟΛΟ		593,00	14.058,10	14.651,10

Διασφάλιση ενεργειακού εφοδιασμού

Ένας από τους βασικούς στόχους της ενεργειακής πολιτικής είναι ο προγραμματισμός, η διασφάλιση και η διαχείριση ενεργειακών πόρων, με τρόπο τέτοιο ώστε να διασφαλίζεται η ασφαλής, ομαλή, αδιάλειπτη και αξιόπιστη κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της χώρας, σε όλη της την επικράτεια, και με τους καλύτερους δυνατούς όρους για τους πολίτες. Δεδομένης της οριακής κατάστασης ενεργειακής επάρκειας της χώρας, οι επενδύσεις στον τομέα αυτό είναι απαραίτητες για την κάλυψη μελλοντικών αναγκών. Η πολιτική διασφάλισης ενεργειακού εφοδιασμού αποτελείται από σειρά επενδυτικών δράσεων με κύριο σκοπό την ανάπτυξη υποδομών και δικτύων για την παραγωγή, μεταφορά και διανομή της ενέργειας. Επιπλέον η αύξηση της χωρητικότητας του δικτύου διανομής της χώρας θα συνεισφέρει και στην διευκόλυνση των αναπτυξιακών επενδύσεων στον τομέα των ΑΠΕ, ειδικά σε περιοχές όπου τέτοιου είδους επενδύσεις καθίστανται ανέφικτες λόγω κορεσμού του ενεργειακού συστήματος. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πολιτικής αναμένονται επενδύσεις συνολικού ύψους €7,47 δις με αναμενόμενη μόχλευση πόρων ύψους €7,2 δις, μεγάλο μέρος των οποίων προέρχεται από επενδύσεις στο τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (€4,93 δις). Ως χαρακτηριστικές επενδύσεις αναφέρονται ο εκσυγχρονισμός και η δημιουργία νέων σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (€3,13 δις) και ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων των Ελληνικών Πετρελαίων (€1,6 δις). Η εφαρμογή της συγκεκριμένης πολιτικής αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη της περιφέρειας δημιουργώντας απασχόληση που αντιστοιχεί σε 26.505 θέσεις εργασίας, ενώ συνεισφέρει στην επιπλέον ανάπτυξη και του κλάδου των κατασκευών.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Διάφοροι ΑΗΣ στην επικράτεια (ομάδα δράσεων)	Ιδιωτικοί φορείς	0	3.133	3.133
ΕΛΠΕ – εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων	Ιδιωτικοί φορείς	0	1.600	1.600
Παραγωγή Η/Ε στον Αστακό	Ιδιωτικοί φορείς	0	1.000	1.000
Διασύνδεση Κυκλάδων	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	125	245	370
Διάφοροι ΑΣΠ στην επικράτεια (ομάδα δράσεων)	Ιδιωτικοί φορείς	0	290	290
2η ΜΟΝΑΔΑ ΔΕΗ	Ιδιωτικοί φορείς	0	220	220
ΘΗΣ Νότιας Ρόδου	Ιδιωτικοί φορείς	0	182	182
3η Δεξαμενή Ρεβυθούσας	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	38,5	110	148,5
ΚΥΤ Νέας Σάντας, Πάτρας, Μεγαλόπολης, Αλιβερίου (ομάδα δράσεων)	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ, Ιδιωτικοί φορείς	31	91	122

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Αποθείωση ΑΗΣ Αγ. Δημητρίου	Ιδιωτικοί φορείς	0	90	90
Διασύνδεση Ευβοίας	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	0	64	64
Υποβρύχιες διασυνδέσεις Κως-Κάλυμνος, Νέα Μάκρη - Πολυπόταμος (ομάδα δράσεων)	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	28,5	35	63,5
Σταθμός συμπίεσης φ.α. Ν. Μεσημβρίας	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	22	40	62
Διάφορα μικρά έργα	Ιδιωτικοί φορείς	0	43	43
Γραμμή ΚΥΤ Λαγκαδά - ΚΥΤ Φιλλίπων	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	14	25	39
Διάφοροι ΤΣΠ (ομάδα δράσεων)	Ιδιωτικοί φορείς	0	15	15
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ, Ιδιωτικοί φορείς	4	20	24
ΣΥΝΟΛΟ		263	7.203	7.466

Αξιόπιστα και ισότιμα ενεργειακά προϊόντα και υπηρεσίες στον καταναλωτή

Στις αρμοδιότητες του ΥΠΕΚΑ εντάσσεται και η μέριμνα ώστε να διασφαλίζεται το δικαίωμα των πολιτών να προμηθεύονται ενεργειακά προϊόντα σε λογικές, εύκολα και άμεσα συγκρίσιμες και διαφανείς τιμές. Για τον σκοπό αυτό το Υπουργείο θέτει σε εφαρμογή πρόγραμμα αντικατάστασης των 7,5 εκατ. μετρητών χαμηλής τάσης σε όλη την επικράτεια με «έξυπνους» μετρητές που θα επιτρέπουν μεταξύ άλλων την ορθότερη και πιο έγκαιρη τιμολόγηση των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας, την παροχή καλύτερης πληροφόρησης προς τον καταναλωτή για την ενέργεια που καταναλώνει ενώ θα διευκολύνουν την αλλαγή προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας όποτε ο καταναλωτής το επιλέξει. Το πρόγραμμα αυτό που έχει πενταετή ορίζοντα υλοποίησης, συνιστά μία επένδυση ύψους €1 δις, και αναμένεται να δημιουργήσει άνω των 2.000 μόνιμων θέσεων εργασίας.

Τμήμα της συγκεκριμένης πολιτικής αποτελεί επίσης η εκπόνηση μελετών προκειμένου να αποτυπωθούν στοιχεία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που θα επιτρέψουν την εφαρμογή περαιτέρω δράσεων συναφών προς τις βασικές επιδιώξεις της συγκεκριμένης πολιτικής.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει τις δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Μετρητές Χ.Τ. Παροχές 5-6-7	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	1.000	0	1.000

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Προσομοίωση της ημερήσιας αγοράς και του ανταγωνισμού στον ηλεκτρικό τομέα	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	2	0	2
Αποτύπωση ποιότητας της παρεχόμενης ηλεκτρικής ενέργειας προς τους καταναλωτές	ΕΠΑΕ (Α.Π. 4), ΠΕΠ	1,5	0	1,5
ΣΥΝΟΛΟ		1.003,5	0	1.003,5

Προμήθεια πράσινων προϊόντων και προώθηση πράσινων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης

Οι δαπάνες του δημοσίου σε προμήθεια αναλωσίμων όπως χαρτικά και γραφική ύλη, αναλώσιμα μηχανών γραφείου, καύσιμα, είδη καθαριότητας κτλ. αντιστοιχούν σε ένα σημαντικό μέρος του κρατικού προϋπολογισμού. Η παραγωγή, χρήση και η απόσυρση των αγαθών αυτών μπορούν να έχουν σημαντική περιβαλλοντική επίπτωση. Οι φορείς του δημοσίου μπορούν να χρησιμοποιήσουν την αγοραστική τους δύναμη προκειμένου να μειώσουν τις περιβαλλοντικές αυτές επιπτώσεις προδιαγράφοντας φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα στις προμήθειές τους. Στο πλαίσιο αυτά, το ΥΠΕΚΑ ξεκινά ένα πιλοτικό πρόγραμμα «Πράσινων Προμηθειών», μέσω των δικών του δαπανών για τέτοιου είδους υλικά, οι οποίες θα γίνονται λαμβάνοντας υπ' όψιν και περιβαλλοντικά κριτήρια. Η προσπάθεια του ΥΠΕΚΑ θα αξιολογηθεί και θα επακολουθήσει η εφαρμογή της πολιτικής αυτής για το σύνολο του δημόσιου τομέα. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί το έναυσμα για την ανάπτυξη νέων κλάδων και νέων προϊόντων τα οποία θα είναι φιλικά προς το περιβάλλον, τονώνοντας τη ζήτηση για τα προϊόντα αυτά. Η ανάπτυξη των κλάδων αυτών θα έχει θετική επίδραση στην Ελληνική οικονομία, και θα ευνοήσει την ανταγωνιστικότητα της, επιτρέποντας την συμμετοχή Ελληνικών επιχειρήσεων στην αγορά των περιβαλλοντικών προϊόντων τόσο εγχώρια όσο και διεθνώς.

Πυλώνας 2 – Αειφόρος διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων

Η προστασία της βιοποικιλότητας, η μείωση των επιπτώσεων της ρύπανσης στη δημόσια υγεία και τα οικοσυστήματα, η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων λαμβάνοντας υπ' όψιν τις προβλέψεις για τις επιπτώσεις της παγκόσμιας κλιματικής αλλαγής και η υιοθέτηση ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου αποτελούν προτεραιότητες της περιβαλλοντικής πολιτικής που εφαρμόζει το ΥΠΕΚΑ και αποτελούν τη βάση του συγκεκριμένου πυλώνα και των πολιτικών του. Οι πολιτικές που περιλαμβάνονται στον πυλώνα «Αειφόρος διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων» στοχεύουν στην προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας, στη διαχείριση και την προστασία των υδάτινων πόρων και των δασών, καθώς και στον σχεδιασμό για την έγκαιρη αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κινδύνων και κρίσεων. Η επίτευξη των παραπάνω στόχων προσεγγίζεται μέσω μίας σειράς δράσεων που σκοπό έχουν την πραγματοποίηση αναπτυξιακών επενδύσεων σε τεχνικά έργα (π.χ. αντιπλημμυρικά έργα, έργα αξιοποίησης φυσικών πόρων) καθώς και στην αποκατάσταση των φυσικών τοπίων. Οι παράγραφοι που ακολουθούν περιγράφουν τις πολιτικές που περιλαμβάνονται στον συγκεκριμένο πυλώνα.

Προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας και του φυσικού τοπίου

Το 2010 ανακηρύχθηκε από τον ΟΗΕ Διεθνές Έτος Βιοποικιλότητας, με σκοπό να επαναπροσανατολίσει την παγκόσμια κοινότητα προς την διαφύλαξη του πλούτου της ζωής - της βιοποικιλότητας - στο σύνολο του πλανήτη. Για το λόγο αυτό, στη συνάντηση των Ευρωπαϊκών Υπουργών Περιβάλλοντος, που έγινε τον Μάρτιο 2010 στις Βρυξέλλες, συμφωνήθηκε μια μεγάλη κοινή προσπάθεια για την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων, με παράλληλη προώθηση της αποκατάστασής της σε διεθνές επίπεδο ως το 2020. Στο πλαίσιο αυτό το ΥΠΕΚΑ προωθεί μία σειρά επενδύσεων με βασικούς άξονες δραστηριότητας, τα έργα αποκατάστασης και προστασίας του φυσικού τοπίου καθώς και την εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών και σχεδίων διαχείρισης για την προστασία της χλωρίδας, της πανίδας, και των οικοτόπων. Χαρακτηριστικά αναφέρονται τα έργα για την αποκατάσταση της Λίμνης Κάρλας καθώς και οι προσπάθειες για την προστασία του οικοτόπου Αιτωλικού, έργα με συνολικό προϋπολογισμό €63 εκ. Σημαντικό μέρος της πολιτικής αυτής αποτελεί επίσης η ολοκλήρωση του δικτύου Natura 2000 προκειμένου να οριοθετηθούν και να χαρακτηριστούν οι οικοτόποι της χώρας. Μέσω αυτών των επενδύσεων, καθώς και των περιβαλλοντικών μελετών προωθείται η ανάπτυξη των προστατευόμενων και προς αποκατάσταση περιοχών προκειμένου να επιτευχθεί η περιβαλλοντική αλλά και οικονομική τους αναζωογόνηση. Οι δράσεις αυτές συγκεντρώνουν ένα συνολικό προϋπολογισμό €82 εκ. ενώ αναμένεται να δημιουργήσουν απασχόληση που αντιστοιχεί σε 1.131 θέσεις εργασίας 664 εκ των οποίων αφορούν σε μόνιμη απασχόληση μέσω της στελέχωσης θέσεων που θα δημιουργηθούν από τις σχετικές επενδύσεις. Ειδικά στον τομέα των περιβαλλοντικών μελετών αναμένεται να δημιουργηθούν περίπου 100 νέες θέσεις εργασίας ενώ παράλληλα το ανθρώπινο δυναμικό θα εμπλουτιστεί με νέα γνώση και δεξιότητες. Παράλληλα πρέπει να τονιστεί ότι τα προγράμματα αυτά θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη και απορρόφηση νέων δεξιοτήτων.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Ολοκλήρωση έργων επαναδημιουργίας Λίμνης Κάρλας	ΕΠΠΕΡΑΑ	50	0	50
Έργα προστασίας οικοτόπου Αιτωλικού	ΕΠΠΕΡΑΑ	10	3	13
Μελέτες επικαιροποίησης χαρακτηριστικών, ΕΠΜ και ορίων περιοχών – Δίκτυο Natura 2000	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	7	0	7
Μελέτες εξειδίκευσης & προστασίας ειδών χλωρίδας, πανίδας και τύπων οικοτόπων	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	5	0	5
Άλλες δράσεις της πολιτικής	Επιχ. Πρόγραμμα Στόχου 3 (Διακρατ.- Διασυνδ.), ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ, ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΑΑ «ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ»	7	0	7
ΣΥΝΟΛΟ		79	3	82

Αποτελεσματική διαχείριση και προστασία υδάτινων πόρων

Η συστηματική, ορθολογική διαχείριση και η προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος είναι μία από τις βασικές προτεραιότητες του ΥΠΕΚΑ. Για τον σκοπό αυτό, το Υπουργείο αναμορφώνει και αναβαθμίζει τις αρμόδιες υπηρεσίες, εκσυγχρονίζει το θεσμικό πλαίσιο και τους ελεγκτικούς μηχανισμούς ενώ δρομολογεί και εξασφαλίζει τους πόρους για όλες τις απαιτούμενες δράσεις. Επιπλέον, και στο πλαίσιο της παραπάνω πολιτικής, έχει προγραμματιστεί σειρά δράσεων μέσω των οποίων γίνεται κινητοποίηση επενδύσεων και πραγματοποίηση έργων καθώς και εκπόνηση μελετών γύρω από τους άξονες της διαχείρισης και της προστασίας των υδάτινων πόρων της χώρας και της ύδρευσης, συμπεριλαμβανομένων προσπαθειών για μείωση απωλειών πόσιμου νερού και ενεργειών αφαλάτωσης. Βασικές κατευθύνσεις για τη διαχείριση και προστασία των υδάτινων πόρων αποτελούν οι εκπόνηση σχεδίων για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων, οι μελέτες παρακολούθησης της ποιότητας των επιφανειακών, θαλάσσιων και υπόγειων υδάτων, και η δημιουργία φραγμάτων (Μαυροματίου, Νεστορίου) με σκοπό την εξοικονόμηση υδάτων και τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα. Στον τομέα της ύδρευσης έχουν σχεδιαστεί και τίθενται σε εφαρμογή σημαντικές επενδύσεις ύψους €300 εκ. για αποτελεσματική επίλυση των προβλημάτων ύδρευσης της Κέρκυρας, καθώς και σειρά άλλων επενδύσεων ύψους €450 εκ. για τον περιορισμό των απωλειών στα δίκτυα

ύδρευσης. Παράλληλα προχωρά άμεσα το πρόγραμμα δημιουργίας μονάδων αφαλάτωσης στα νησιά με πρόβλημα λειψυδρίας. Η εκπόνηση των δράσεων της πολιτικής διαχείρισης υδάτινων πόρων αναμένεται να δώσει νέα αναπτυξιακή προοπτική στην περιφέρεια, μέσω επενδύσεων συνολικού προϋπολογισμού €900,5 εκ., δημιουργώντας συνολικά απασχόληση που αντιστοιχεί σε 6.613 θέσεις εργασίας, εκ των οποίων οι 3.833 αφορούν στην υλοποίηση των έργων ενώ 2.780 στην παραγωγική λειτουργία των επενδύσεων αυτών, και παρέχοντας παράλληλα πρόσφορο έδαφος και για περαιτέρω επενδύσεις.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Δράσεις / έργα για μείωση απωλειών πόσιμου νερού λόγω διαρροών στα δίκτυα ύδρευσης και εξασφάλιση επάρκειας ύδατος	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	359	91	450
Ύδρευση Κέρκυρας	ΕΠΠΕΡΑΑ	224	76	300
Φράγμα Νεστορίου	ΕΠΠΕΡΑΑ	49	0	49
Παρακολούθηση της ποιότητας και ποσότητας των επιφανειακών, θαλασσίων και υπογείων υδάτων	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	30	0	30
Ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτινων πόρων (Σχέδια Διαχείρισης)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	21	0	21
Φράγμα Μαυροματίου	ΕΠΠΕΡΑΑ	15	0	15
Αφαλάτωση με ΑΠΕ (σε νησιά με λειψυδρία)	ΕΠΠΕΡΑΑ	10	4	14
Πράσινες ΒΙΠΕ: υδάτινοι πόροι	ΕΠΠΕΡΑΑ, Αυτοχρημ/ση - Ιδ. φορείς	4,5	5,5	10
Διαχείριση και διανομή ύδατος	ΕΠ ΣΤΟΧΟΥ 3 (ΔΙΑΚΡΑΤ.-ΔΙΑΣΥΝ.)	4,5	0	4,5
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	7	0	7
ΣΥΝΟΛΟ		724	176,5	900,5

Προστασία και αποτελεσματική διαχείριση των δασών

Τα δάση της Ελλάδας αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά αποθέματα της χώρας η διατήρηση και προστασία των οποίων αποτελεί βασικό στόχο του ΥΠΕΚΑ. Βασικό πνεύμα της πολιτικής αποτελεί αφενός η προστασία και διατήρηση του δασικού οικοσυστήματος και αφετέρου η χρήση του ως μοχλό ανάπτυξης και τόνωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Στο πλαίσιο αυτό τίθενται σε εφαρμογή δράσεις με σκοπό την κινητοποίηση επενδύσεων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του δασικού τομέα μέσω της αύξησης της αξίας των δασοκομικών προϊόντων, και τη δημιουργία εγκαταστάσεων δασικής αναψυχής συνολικού ύψους €138 εκ. Επιπλέον γίνονται σημαντικά βήματα για την προστασία των δασών και την αύξηση του δασικού δυναμικού με συνολικές επενδύσεις €465 εκ. μέσω της δημιουργίας συστημάτων προστασίας των δασών (π.χ. αντιπυρικές ζώνες, δεξαμενές πυρόσβεσης, συστήματα έγκαιρης ανίχνευσης πυρκαγιών), βελτίωσης και συντήρησης του δασικού δικτύου και διενέργειας δασώσεων. Συνολικά οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται κάτω από την συγκεκριμένη πολιτική έχουν συνολικό προϋπολογισμό €603 εκ. εκ των οποίων €245 εκ. θα προέλθουν από μόχλευση ιδιωτικών πόρων. Με την ολοκλήρωση των έργων που αναφέρονται παραπάνω, θα τονωθούν οι δείκτες απασχόλησης κατά 2.002 θέσεις εργασίας (νέες θέσεις και διατήρηση υφισταμένων), ενώ θα ευνοηθεί σημαντικά η ανάπτυξη και οικονομική δραστηριότητα στις δασικές περιοχές τόσο με την ανάπτυξη του κλάδου των δασοκομικών προϊόντων όσο και με την τόνωση της τουριστικής δραστηριότητας στις περιοχές αυτές.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Δασώσεις	ΠΑΑ ("ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ")	45	180	225
Δράσεις πρόληψης της καταστροφής των δασών	ΠΑΑ ("ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ")	180	0	180
Δράσεις αύξησης της αξίας των δασοκομικών προϊόντων	ΠΑΑ ("ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ")	50	50	100
Διάνοιξη, βελτίωση και συντήρηση του δασικού οδικού δικτύου	ΠΑΑ ("ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ")	50	0	50
Δράσεις βελτίωσης της οικονομικής αξίας των δασών	ΠΑΑ ("ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ"), Αυτοχρημ/ση - Ιδ. φορείς	15	15	30
NATURA 2000	ΠΑΑ ("ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ")	10	0	10
Έργα δασικής αναψυχής	Αυτοχρημ/ση - Ιδ. φορείς	8	0	8
ΣΥΝΟΛΟ		358	245	603

Έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κρίσεων/κινδύνων

Η αντιμετώπιση του περιβάλλοντος ως αναπτυξιακό απόθεμα προϋποθέτει τη θέσπιση μέτρων και σχεδιασμού για τη διατήρηση και προστασία του τόσο σε προληπτικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο έγκαιρης αντιμετώπισης περιβαλλοντικών κρίσεων και αποκατάστασης φυσικών καταστροφών. Η πολιτική αντιμετώπισης περιβαλλοντικών κινδύνων αποτελείται από σημαντικά επενδυτικά έργα, για την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικών καταστροφών και κινδύνων καθώς και από δράσεις κατάρτισης σχεδίων και προετοιμασίας για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κρίσεων. Στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής προβλέπονται ιδιαίτερα σημαντικές επενδύσεις σε αντιπλημμυρικά έργα για όλη την επικράτεια (€435 εκ.) καθώς και σε έργα αποκατάστασης μολυσμένων εδαφών όπως π.χ. η αποκατάσταση εδαφών και υδάτων στον Ασωπό. Επιπλέον δίνεται έμφαση σε επενδύσεις στο τομέα της πολιτικής προστασίας και των προστατευόμενων περιοχών όπως π.χ. οι επενδύσεις στη πυροπροστασία συγκεκριμένων οικότοπων. Συνολικά, οι δράσεις που εντάσσονται στη πολιτική αυτή ενσωματώνουν επενδύσεις ύψους €682 εκ. που αναμένεται να δημιουργήσουν απασχόληση ισοδύναμη με 1.619 θέσεις εργασίας, ιδιαίτερα στον κατασκευαστικό κλάδο και των κλάδο των υπηρεσιών.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς (Θριάσιο)	ΕΠΠΕΡΑΑ	198	0	198
Αντιπλημμυρικά έργα Αττικής, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Βορείου Αιγαίου, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας, Μοσχάτου (παραλιακό μέτωπο) (ομάδα δράσεων)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	181	0	181
Έργα αποκατάστασης εδαφών και υδάτων Ασωπού, ΑΜΘ, Δ.Μ. (Ζιδάνι), Ηπείρου (ομάδα δράσεων)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	90,5	0	90,5

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Δράσεις προετοιμασίας / ετοιμότητας αντιμετώπισης κινδύνων / περιβ. ατυχήματος	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ, ΕΠ ΣΤΟΧΟΥ 3 (ΔΙΑΚΡΑΤ.- ΔΙΑΣΥΝ.)	61,5	0	61,5
Διευθέτηση λεκάνης απορροής Ερασίνου	ΕΠΠΕΡΑΑ	56	0	56
Αποκατάσταση ΧΑΔΑ	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	40	0	40
Δράσεις πυροπροστασίας	ΕΠΠΕΡΑΑ	33	0	33
Στρατηγικός σχεδιασμός για την αντιμετώπιση ακραίων γεγονότων - πλημμύρων, στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	10	0	10
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ, ΕΠ ΣΤΟΧΟΥ 3 (ΔΙΑΚΡΑΤ.- ΔΙΑΣΥΝ.)	12	0	12
ΣΥΝΟΛΟ		682	0	682

Πυλώνας 3 – Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής με σεβασμό στο περιβάλλον

Η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών με την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, της κατοχύρωσης της παραγωγικής και κοινωνικής συνοχής, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί βασικό στόχο του ΥΠΕΚΑ στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού και του αστικού περιβάλλοντος. Η αστική αναζωογόνηση, η διασφάλιση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας και η αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων συμβάλλουν ουσιαστικά προς την κατεύθυνση αυτή. Το ΥΠΕΚΑ, θέτει σε εφαρμογή μία σειρά μεγάλων μητροπολιτικών παρεμβάσεων αστικής αναζωογόνησης ενώ παράλληλα προχωρά σε μεγάλα βήματα για την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος προωθώντας σημαντικές τομές προς την κατεύθυνση αυτή όπως η μείωση του θορύβου και της ρύπανσης και η ανάπτυξη της βιώσιμης κινητικότητας. Παράλληλα προωθούνται σημαντικές επενδύσεις στον τομέα της ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων με σκοπό τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την ανθρώπινη δραστηριότητα στις πόλεις και την τόνωση της ανάπτυξης και της οικονομικής δραστηριότητας παρέχοντας κίνητρα για επενδύσεις στον συγκεκριμένο τομέα. Οι παράγραφοι που ακολουθούν περιγράφουν τις πολιτικές που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο πυλώνα.

Αστική αναζωογόνηση

Στο πλαίσιο της πολιτικής του ΥΠΕΚΑ για την αναβάθμιση του αστικού χώρου και την αποτροπή της διάχυσης της πόλης μέσω συνεχών επεκτάσεων, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην αστική ανάπλαση, η οποία σαν εργαλείο επέμβασης στον αστικό χώρο, αποκτά καινούρια δυναμική. Μέσω της πολιτικής αυτής το ΥΠΕΚΑ προωθεί σειρά δράσεων που σκοπό έχουν την εκτέλεση σειράς έργων αστικής ανάπλασης για την ανάδειξη και τον εξωραϊσμό αστικών περιοχών τόσο στην πρωτεύουσα όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Συγκεκριμένα έχουν ήδη δρομολογηθεί σημαντικές επενδύσεις (€550 εκ.) αστικών αναπλάσεων στις περιφέρειες με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιοχές αυτές και την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας θέτοντας στιβαρά θεμέλια για την περιφερειακή ανάπτυξη. Στην πρωτεύουσα, στο πλαίσιο του προγράμματος «Αθήνα-Αττική 2014», προωθούνται μεγάλες μητροπολιτικές παρεμβάσεις αστικής αναζωογόνησης όπως π.χ. η ανάπλαση του Φαληρικού όρμου, η μετατροπή της οδού Πανεπιστημίου σε άξονα δημόσιας συγκοινωνίας, ποδηλάτου και περιπάτου καθώς και σειρά αναπλάσεων χρηματοδοτούμενων από το «Πράσινο Ταμείο» (€1,612 δις) κάνοντας χρήση, μεταξύ άλλων, των πόρων που προέρχονται από την είσπραξη του τέλους για την τακτοποίηση των ημιυπαίθριων χώρων. Οι επενδύσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή της πολιτικής αστικής αναζωογόνησης έχουν συνολικό προϋπολογισμό €5,05 δις, και αναμένεται να τονώσουν σημαντικά την ανάπτυξη του μικρομεσαίου κατασκευαστικού κλάδου τόσο στην πρωτεύουσα όσο και στην περιφέρεια δημιουργώντας απασχόληση ισοδύναμη με 12,713 θέσεις εργασίας.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Δημιουργία Μητροπολιτικού Πάρκου Ελληνικού. Αξιολόγηση προτάσεων	ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΠΗΓΕΣ ΥΠΕΚΑ / ΕΙΔΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	1.830	0	1.830
Λουπές αναπλάσεις από "Πράσινο Ταμείο"	ΠΗΓΕΣ ΥΠΕΚΑ / ΕΙΔΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	1.075	537,5	1.612,5
Ανάπλαση περιοχής Λιμενοβιομηχανικής Ζώνης Δραπετσώνας – Κεραταίνιου. Προώθηση διαδικασιών διαβούλευσης και θεσμοθέτησης	ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ, ΟΛΠ, ΕΣΠΑ	650	0	650
Έργα αστικών αναπλάσεων στις Περιφέρειες (ΠΕΠ)	ΠΕΠ	450	100	550
Ανάπλαση Φαληρικού όρμου	ΠΕΠ	130	0	130
Ανάπλαση περιοχής πρώην "Λιπασμάτων Δραπετσώνας" (ΠΕΠ Αττικής / Jessica)	ΠΕΠ	50	80	130
Πράσινες Στέγες		40	0	40
Ανάπλαση-πεζοδρόμηση της Πανεπιστημίου με άξονα δημόσιας συγκοινωνίας και ποδηλάτου	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	18,5	0,5	19
Ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου Ακαδημίας Πλάτωνος	ΠΗΓΕΣ ΥΠΕΚΑ / ΕΙΔΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ	11	0	11
Προκαταρκτική Μελέτη Ανάπλασης Προσφυγικών Καισαριανής. Διαδικασία διαβούλευσης και έγκριση της Προκαταρκτικής Πρότασης Ανάπλασης.		10	0	10
πεζόδρομος - ποδηλατοδρόμος Ανατολικής παραλιακής ζώνης Σαρωνικού. Ολοκλήρωση μελετών και συνεργασιών με αρμόδιους φορείς και ιδιοκτήτες εκτάσεων		10	0	10
Ποδηλατόδρομος Κηφισιάς - Φαληρικού Όρμου. Ολοκλήρωση της μελέτης και δημοπράτηση μέρους τμήματος Ιστορικό Κέντρο - Φαληρικός Όρμος		10	0	10

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Έργα του Διασυνοριακού Προγράμματος URBACT II	ΕΠ ΣΤΟΧΟΥ 3 (ΔΙΑΚΡΑΤ.-ΔΙΑΣΥΝ.)	5	0	5
ΑΘΗΝΑ Χ 4. 6 Αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί		4,1	0,0	4,1
Αναβάθμιση και προβολή του Πάρκου Περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης "Αντώνη Τρίτση"	ΠΔΕ/ΥΠΕΚΑ & ΟΤΑ, ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ, ΧΟΡΗΓΟΙ, ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	4	0	4
Ανάπλαση – Διαμόρφωση Λεωφόρου Βασιλίσσης Όλγας. Επικαιροποίηση μελετών για δημοπράτηση έργου	ΠΕΠ	4	0	4
Ποδηλατόδρομος Γουδή - Πολυτεχνειούπολη - Πανεπιστημιούπολη		4	0	4
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΠΕΠ	24,9	0	24,9
ΣΥΝΟΛΟ		4.330,5	718	5.048,5

Βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και μείωση του θορύβου

Η διασφάλιση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα και η μείωση του θορύβου αποτελούν σημαντικότερους παράγοντες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, ειδικά στα αστικά κέντρα. Η πολιτική του ΥΠΕΚΑ περιλαμβάνει μία σειρά δράσεων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των υφιστάμενων επιπέδων θορύβου και ρύπανσης (π.χ. Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης, Δράσεις Δ/νσης ΕΑΡΘ κτλ.) όπου προβλέπονται συνολικά επενδύσεις της τάξεως των €34 εκ.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Αξιολόγηση περιβαλλοντικού θορύβου σε επιλεγμένες περιοχές, στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας 2002/49/ΕΚ	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	9	0	9

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης / Προσαρμογή σε νέα Κοινοτική Οδηγία	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	6	0	6
Δράσεις Δ/νσης ΕΑΡΘ για την ποιότητα του αέρα (μετρήσεις, μελέτες, εργαστήριο διακρίβωσης αξιοπιστίας μετρήσεων)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	5	0	5
Δράσεις ΕΑΡΘ για μη ιονίζουσες ακτινοβολίες	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	1	0	1
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	14	0	14
ΣΥΝΟΛΟ		34	0	34

Προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας

Η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας περιλαμβάνει δράσεις και παρεμβάσεις που στοχεύουν στην εφαρμογή βιώσιμων μεταφορικών συστημάτων. Ένας από τους βασικούς άξονες της βιώσιμης κινητικότητας είναι και η βελτίωση της δημόσιας συγκοινωνίας στο πλαίσιο της οποίας το ΥΠΕΚΑ εφαρμόζει πρόγραμμα επενδύσεων για την ανάπτυξη του Αττικού Μετρό μέσω της δημιουργίας νέων σταθμών, και τη δημιουργία του Μετρό Θεσσαλονίκης ως μέσα συγκοινωνίας που συμβάλλουν στη μείωση των ρύπων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, καθώς επιτρέπουν τη μαζική μετακίνηση με χαμηλά επίπεδα ρύπων, συμβάλλοντας παράλληλα στη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης των πόλεων. Οι συνολικές επενδύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος του ΥΠΕΚΑ, θα ανέλθουν στα €1.07 δις, συνεισφέροντας στη τόνωση της απασχόλησης δημιουργώντας απασχόληση ισοδύναμη με **2.367** νέες θέσεις εργασίας, εκ των οποίων 1.200 θέσεις αφορούν σε προσωπικό μόνιμης απασχόλησης, και συμβάλλοντας σημαντικά στην ανάπτυξη του κλάδου των κατασκευών.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει τις δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Μετρό Θεσσαλονίκης	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	520	350	870
Μετρό Αττικής	ΕΠΠΕΡΑΑ	120	80	200
ΣΥΝΟΛΟ		640	430	1.070

Αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων και προώθηση της ανακύκλωσης

Η διαχείριση αποβλήτων αφορά στους τρόπους διαχείρισης, τη συλλογή και μεταφορά, τη μεταφόρτωση, την επεξεργασία, την αξιοποίηση έως την αποτέφρωση και την τελική ασφαλή διάθεση μέσω της υγειονομικής ταφής όλων των ειδών αποβλήτων. Οι σύγχρονες αντιλήψεις και πρακτικές για τη διαχείριση των αποβλήτων υπαγορεύουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ολοκληρωμένων συστημάτων για τον σκοπό αυτό. Το πρόγραμμα του ΥΠΕΚΑ περιλαμβάνει, μέσω της συγκεκριμένης πολιτικής, σειρά δράσεων για την ανάπτυξη υποδομών διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων (π.χ. σταθμών επεξεργασίας, ανακύκλωσης, επεξεργασίας λημμάτων). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και στα προγράμματα σύμπραξης με τον ιδιωτικό τομέα (ΣΔΙΤ) όπου αναμένονται επενδύσεις ύψους €740 εκ. μέσω ιδιωτικών φορέων. Στο τομέα των υγρών αποβλήτων δίνεται έμφαση στη δημιουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας λημμάτων με συνολικές επενδύσεις €1,74 δις περίπου, εκ των οποίων €400 εκ. θα προέλθουν από ιδιωτικούς φορείς. Οι συνολικές επενδύσεις που αναμένονται μέσω της εφαρμογής της συγκεκριμένης πολιτικής συγκεντρώνουν ένα συνολικό προϋπολογισμό €3,35 δις. αναπτύσσοντας έτσι την οικονομική δραστηριότητα στον κλάδο των κατασκευών αλλά και στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων και δημιουργώντας απασχόληση ισοδύναμη με 12.090 θέσεις εργασίας εκ των οποίων 5.472 αφορούν σε μόνιμο προσωπικό που θα εργασθεί κατά την παραγωγική λειτουργία των μονάδων διαχείρισης που πρόκειται να αναπτυχθούν.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει τις αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λημμάτων (ΕΕΛ) και δίκτυο αποχέτευσης	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	1.300	400	1.700
Δράσεις ανακύκλωσης στερεών αποβλήτων	ΠΕΠ	670	390	1.060
ΣΔΙΤ Θεσσαλονίκης Δυτ. Μακεδονίας (ομάδα δράσεων)	Αυτοχρημ/ση - Ιδ. φορείς	0	450	450
Πράσινες ΒΙΠΕ: μονάδες κομποστοποίησης και διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων (ομάδα δράσεων)	ΕΠΠΕΡΑΑ	35	44	79
Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων λυμάτων Ψυτάλλειας	ΕΠΠΕΡΑΑ	30	0	30

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Διαχείριση Νοσοκομειακών Αποβλήτων	ΕΠΠΕΡΑΑ	20	0	20
ΥΠΕΘΑ (λύματα)	ΕΠΠΕΡΑΑ	5	0	5
Θορικό / παραλία Σουνίου	ΕΠΠΕΡΑΑ	4	0	4
Διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων	ΕΠ ΣΤΟΧΟΥ 3 (ΔΙΑΚΡΑΤ.-ΔΙΑΣΥΝ.)	2,5	0	2,5
ΣΥΝΟΛΟ		2.066,5	1.284	3.350,5

Πυλώνας 4 – Ενίσχυση των μηχανισμών και θεσμών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης

Η Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση συνδέεται με ένα πρότυπο διαβούλευσης και διακυβέρνησης που βασίζεται στον ρόλο όλων των κύριων κοινωνικών ομάδων και σε μια διαδικασία για την εκπλήρωση των βασικών περιβαλλοντικών στόχων. Στο πλαίσιο του προγράμματος δράσεων του ΥΠΕΚΑ η ενίσχυση της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης εκφράζεται από μία δέσμη δράσεων όπου βασικοί άξονες είναι η ενίσχυση των φορέων και μηχανισμών της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης όπως μεταξύ άλλων το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ), η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ) και οι φορείς διαχείρισης οικότοπων, μέσω θεσμικών παρεμβάσεων αλλά και επενδύσεων για την ενίσχυση τους σε υλικούς και ανθρώπινους πόρους. Παράλληλα, προωθείται η πρόσβαση του πολίτη στην περιβαλλοντική πληροφορία στο πλαίσιο και της σχετικής Ευρωπαϊκής οδηγίας (INSPIRE) ενώ ενισχύεται και ο θεσμός του εθελοντισμού με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης καθώς και της οργάνωσης και οικονομικής αρωγής εθελοντικών δράσεων. Οι παράγραφοι που ακολουθούν περιγράφουν τις πολιτικές που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο πυλώνα.

Ολοκληρωμένος χωροταξικός σχεδιασμός

Στόχος της χωροταξίας είναι η ρύθμιση και οργάνωση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και λειτουργιών με την ορθολογική κατανομή, διάρθρωση και ανάπτυξη των φυσικών πόρων, των οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και δημογραφικών δεδομένων και με συντονισμό της εφαρμογής των προγραμμάτων ανάπτυξης σε συγκεκριμένες εδαφικές ενότητες ώστε να βελτιωθούν η ισορροπία του δικτύου των πόλεων, οι σχέσεις πόλης-υπαίθρου, η διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και η προστασία του περιβάλλοντος. Στο τομέα της χωροταξίας και του χωροταξικού σχεδιασμού, το ΥΠΕΚΑ έχει συμπεριλάβει δράση προϋπολογισμού €10 εκ., που αφορά στην παρακολούθηση, αξιολόγηση και εξειδίκευση των 12 περιφερειακών πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού καθώς και των χωροταξικών πλαισίων εθνικού επιπέδου ενώ συμπληρωματικά προς την δράση αυτή συμπεριλαμβάνονται και οι εργασίες που θα εκτελεστούν στο πλαίσιο του Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση για το Εθνικό Κτηματολόγιο (€409,45 εκ.), λόγω του θετικού αντίκτυπου που αυτές έχουν στις δυνατότητες χωροταξικού σχεδιασμού καθώς και σε άλλους τομείς που σχετίζονται με την ιδιοκτησία, όπως η βεβαιότητα των τίτλων, η φοροδοτική ικανότητα κτλ..

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει τις δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Δράσεις Κτηματολόγιο ΑΕ	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΕΠ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ, ΠΕΠ, ΠΔΕ, Ανταποδοτικά τέλη, Αυτοχρημ/ση	409,45	0	409,45

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Δράσεις Διεύθυνσης Χωροταξίας	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	10	0	10
ΣΥΝΟΛΟ		419,45	0	419,45

Απλοποίηση και κωδικοποίηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και ενίσχυση των μηχανισμών εφαρμογής της

Στο πλαίσιο της θεσμικής ενίσχυσης της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης το ΥΠΕΚΑ συνεχίζει την προσπάθεια διαμόρφωσης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας μέσω της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ) του Υπουργείου καθώς και της εφαρμογής άλλων θεσμικών παρεμβάσεων όπως η εφαρμογή της οδηγίας INSPIRE για την πρόσβαση των πολιτών σε χωρική και περιβαλλοντική πληροφορία. Η διαμόρφωση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας περιλαμβάνει την απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό της καθώς και την εκπόνηση προδιαγραφών για μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την επικαιροποίηση και εκσυγχρονισμό των στρατηγικών μελετών, σχεδίων και προγραμμάτων για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Μέσω της INSPIRE το Υπουργείο δημιουργεί μία ενιαία υποδομή χωρικών πληροφοριών προσβάσιμη από όλους τους πολίτες και φορείς της χώρας. Επίσης θεσπίζεται Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις «Πράσινες Προμήθειες» για ουσιαστικό περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις προμηθευτικές ενέργειες του Δημοσίου μέσω των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων (ΠΔΣ). Παράλληλα προχωρά στην υλοποίηση σημαντικών επενδύσεων για την ενίσχυση των φορέων περιβαλλοντικής διακυβέρνησης όπως η ενίσχυση σε εξοπλισμό της ΕΥΕΠ και του ΕΚΠΑΑ και η υποστήριξη των φορέων διαχείρισης για την προστασία της βιοποικιλότητας. Συνολικά το πρόγραμμα επενδύσεων για τις παραπάνω δράσεις φέρει προϋπολογισμό €357,02 εκ. ενώ αναμένεται να δημιουργήσει απασχόληση ισοδύναμη με 1.163 θέσεις εργασίας 722 εκ των οποίων αφορούν σε μόνιμη απασχόληση.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Προϋπολογισμός (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Εφαρμογή της Οδηγίας INSPIRE για τη χωρική πληροφορία	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	180,0	0,00	180,00
Υποστήριξη της δράσης Φορέων Διαχείρισης για τη προώθηση της βιοποικιλότητας (ομάδα δράσεων)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	145	0	145

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Προϋπολογισμός (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Ενίσχυση της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΕΠ)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	17	2,51	19,51
Ενίσχυση του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	9,5	1,81	11,31
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	1,2	0,0	1,2
ΣΥΝΟΛΟ		352,7	4,32	357,02

Πρώθηση της περιβαλλοντικής έρευνας/ καινοτόμες τεχνολογίες/ πρόσβαση στη περιβαλλοντική πληροφόρηση και γνώση

Η πρώθηση της καινοτομίας, της έρευνας και των νέων τεχνολογιών αποτελούν θεμελιώδεις αρχές της πολιτικής της Πράσινης Ανάπτυξης και κατά συνέπεια της στρατηγικής του ΥΠΕΚΑ. Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο προχωρά σε επενδυτικές δράσεις (€23,59 εκ.) για την πρώθηση της έρευνας και των μελετών στον τομέα των υδάτινων πόρων μέσω της ενίσχυσης της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων σε εξοπλισμό και ανθρώπινο δυναμικό αναγνωρίζοντας τη σημασία του έργου της σε ότι αφορά την έρευνα και τις μελέτες για τη διαχείριση των υδάτων, ως καθοριστικής σημασίας για την αναπτυξιακή προοπτική των περιοχών με σημαντικούς υδάτινους πόρους. Προς την κατεύθυνση αυτή προωθούνται επίσης επενδύσεις για την ολοκλήρωση, ενημέρωση και αναβάθμιση της Εθνικής Τράπεζας Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας με σκοπό την καταγραφή, τον ποιοτικό έλεγχο και την ομογενοποίηση των μέχρι τώρα υπάρχοντων υδρολογικών, μετεωρολογικών και υδρογεωλογικών δεδομένων. Επίσης, το Υπουργείο, μέσω του Γραφείου Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών, προωθεί πρότυπα και προϋποθέσεις για τη δημιουργία ανακυκλώσιμων συσκευασιών και εναλλακτικών τρόπων διαχείρισης τους, συμπληρώνοντας έτσι τις σημαντικές επενδύσεις που δρομολογούνται για την διαχείριση και ανακύκλωση στερεών αποβλήτων. Παράλληλα η Διεύθυνση Οργάνωσης του ΥΠΕΚΑ προχωρά σε ένα εκτενές πρόγραμμα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και πληροφόρησης με σκοπό την πρώθηση στο ευρύ κοινό των επιδιώξεων της Πράσινης Ανάπτυξης και της ευρύτερης περιβαλλοντικής πολιτικής. Το σύνολο των επενδυτικών δράσεων που έχουν προβλεφθεί στο πλαίσιο της παρούσας πολιτικής συγκεντρώνουν προϋπολογισμό €60,18 εκ. και αναμένεται να συνεισφέρουν σημαντικά στην τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας στους κλάδους παροχής υπηρεσιών τόνωνοντας παράλληλα και τους δείκτες απασχόλησης δημιουργώντας απασχόληση ισοδύναμη με 805 θέσεις εργασίας.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει ενδεικτικές αναπτυξιακές δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Ενίσχυση της Κεντρικής και των Περιφερειακών Υπηρεσιών Υδάτων	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	23,50	0,09	23,59
Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και πληροφόρηση (Διεύθυνση Οργάνωσης του ΥΠΕΚΑ)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	20,00	0,00	20,00
Γραφείο Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών (START UP)	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	7,00	1,34	8,34
Ολοκλήρωση, διαρκής ενημέρωση, αναβάθμιση και επέκταση της Εθνικής Τράπεζας Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	6,00	1,15	7,15
Άλλες δράσεις της πολιτικής	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	1,10	0	1,10
ΣΥΝΟΛΟ		57,60	2,58	60,18

Ενεργοποίηση της περιβαλλοντικής ευθύνης και του εθελοντισμού

Στόχος του ΥΠΕΚΑ είναι να ενθαρρύνει τις τοπικές κοινωνίες και τις εθελοντικές οργανώσεις να αναπτύξουν περιβαλλοντική δράση μέσω της προώθησης της ιδέας του εθελοντισμού και της συνεργασίας με Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς (ΜΚΟ). Παράλληλα εκπονείται σχέδιο εθελοντισμού και σχεδιάζονται πιλοτικά προγράμματα με σκοπό την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση εθελοντών σε περιβαλλοντικά θέματα. Επίσης το ΥΠΕΚΑ παρέχει οικονομική αρωγή σε Μ.Κ.Ο. για την εκτέλεση φιλοπεριβαλλοντικών ενεργειών στο πλαίσιο της προσπάθειας προστασίας του περιβάλλοντος. Συνολικά έχουν προγραμματιστεί επενδύσεις €10 εκ. για τους παραπάνω σκοπούς, κεφάλαιο το οποίο αναμένεται να προσθέσει σημαντική αξία στις προσπάθειες του Υπουργείου με την δημιουργία ισχυρής περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες.

Δράσεις που περιλαμβάνει η πολιτική:

Ο ακόλουθος πίνακας παραθέτει τις δράσεις που περιλαμβάνονται στην παραπάνω πολιτική:

Δράση	Πηγές χρηματοδότησης	Δημόσια επένδυση (σε εκατ. €)	Μόχλευση πόρων (σε εκατ. Ευρώ)	Σύνολο (σε εκατ. Ευρώ)
Δημιουργία / λειτουργία μηχανισμού και δράσεων προώθησης του εθελοντισμού σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	5	0	5
Έργα / δράσεις Μ.Κ.Ο	ΕΠΠΕΡΑΑ, ΠΕΠ	5	0	5
ΣΥΝΟΛΟ		10	0	10